

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Муассисаи давлатии таълимии
«Донишқадаи давлатии фарҳанг ва
санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо

Турсунзода», номзади илмҳои филологӣ,
дотсент Назарзода М. М.
« 2 » соли 2025

ХУЛОСАИ

Муассисаи давлатии таълимии «Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода»

Диссертатсияи Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб «Инъикоси мавзӯҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизион (дар мисоли телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе»)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ дар кафедраи журналистикаи телевизион ва радиошунавонии Муассисаи давлатии таълимии «Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода» ба анҷом расидааст.

Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб соли 2014 МДТ-и «Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода»-ро бо ихтисоси рӯзноманигори телевизион хатм намудааст. Фаъолияти меҳнатии худро дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон ба ҳайси мутахассис оғоз намуда, то соли 2020 дар вазифаи муовини сардори шуъбаи матбуот кор кардааст. Ҳамчунин аз соли 2017 то соли 2020 ҳамчун омузгори ҳамкор ва минбаъд то имрӯз ҳамчун муовини декани Коллеҷи тиббии ноҳияи Рӯдакӣ кор карда истодааст.

Аз 4-уми ноябри соли 2023 таҳти №349/1 ба ҳайси унвонҷӯи шуъбаи рӯзонаи кафедраи журналистикаи телевизион ва радиошунавонии факултети режиссура, кино ва телевизион (имрӯза факултети журналистикаи телевизион ва радио) аз рӯйи ихтисоси Рӯзноманигорӣ ба гурӯҳи шартномавӣ қабул гардида, то имрӯз дар кафедра ба кори пажӯҳишӣ машғул аст.

Роҳбари илмии Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи журналистикаи телевизион ва

радиошунавонии факултаи журналистикаи телевизион ва радиои МДТ-и «Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода» Муъминҷонов Зулфиддин мебошад.

Мавзуи диссертатсия дар чаласаҳои кафедраи журналистикаи телевизион ва радиошунавонии факултети журналистикаи телевизион ва радио аз 10 декабри соли 2023, суратмаҷлиси № 6, шурои олимони факултети журналистикаи телевизион ва радио аз 12 декабри соли 2023, суратмаҷлиси № 7 ва шурои олимони МДТ-и «Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода» аз 25 декабри соли 2023, суратмаҷлиси № 12 тасдиқ гардидааст.

МДТ-и «Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода» ба унвонҷӯ Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб таҳти № 4 аз 2-уми июли соли 2025 шаҳодатномаи супоридани имтиҳонҳои номзадиро додааст.

Аз баррасии диссертатсия чунин натиҷагирӣ карда шуд:

Диссертатсияи пешниҳодшаванда ба таҳлили барномаҳои соҳавии телевизион, махсусан барномаҳои фарогири мавзӯ ва масъалаҳои соҳаи тиб дар телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе» бахшида шудааст. Имрӯз дар замони ҷаҳонишавӣ усулҳои гуногуни расонидани иттилоъ шакл гирифтааст. Дар шароити ғурӯзҳои имрӯза ҳамон воситаҳои ахбори оммае метавонанд пешсаф гарданд, ки аз шаклҳои муосир ва роҳҳои гуногуни расонидани иттилоъ ба аҳоли бархурдоранд. Дар ин амал шабакаҳои телевизионӣ воситаи асосии иттилоърасонӣ ба шумор мераванд.

Инъикоси мавзӯҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизион яке аз мавзӯҳои асосии журналистикаи телевизион ба шумор меравад. Зеро метавон гуфт, ки бо инъикоси мавзӯҳои тиббӣ журналистони телевизион аз оғози фаъолият бинандагони зиёдеро ҷалб намуда, ташаккулу таҳаввули барномаҳои соҳавии тиббиро таъмин намудаанд.

Пажӯҳиши барномаҳои соҳавӣ дар телевизион ва дар заминаи он муайян намудани мушкилоту дастоварди рӯзноманигорон сабаб мегардад, ки дар оянда, бо истифодаи тавсияҳои пешниҳодшуда, ба қори ин бахш вусъат бахшида шавад. Барномаи соҳавӣ дар инъикоси мавзӯҳои тиббӣ дар телевизиони ватанӣ дар низоми барномаҳои иттилоотӣ таҳлилӣ ва публитсистикаи бадеии шабакаҳои телевизионӣ маъмултарин намуди барнома ба ҳисоб рафта, таҳқиқи мушаххаси он дар шакли диссертатсионӣ то

хол сурат нагирифтааст. Диссертант маълум менамояд, ки дар интихоби мавзуъ, роҳу усулҳои пешниҳоди матлаб, шакли сабт ва тартиби инъикоси воқеаву рӯйдодҳо, танзим ва пешниҳоди саривақтии барномаҳои соҳавии тиббӣ, инчунин истифодаи жанрҳои гуногуни иттилоотиву таҳлилӣ ва публитсистикаи бадеӣ рӯзноманигорон ба навоварии эҷодӣ, ҷаҳолмандии бештар, очилияти саривақтиву касбияти рӯзноманигорӣ ниёз доранд. Аз ин рӯ, метавон гуфт, ки мавзуии таҳқиқи Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб дорои аҳаммияти муҳимми илмӣ мебошад.

Мақсади таҳқиқ – муайян намудани вижагиҳои инъикоси мавзуҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизион дар мисоли телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе» мебошанд. Таҳқиқи ҳамаҷонибаи барномаҳои соҳавии тиббӣ барои пойдории журналистикаи касбӣ замина гузошта, ба баланд гардидани нуфузи журналист, таъсирбахшии суҳан ва эътимоднокии ҷаҳолияти журналист ва муҳимтар аз ҳама дар инъикоси мавзуҳои тиббӣ ва бо ин саҳм гузоштан дар тарғиби тарзи ҳаёти солиму пешрафти соҳаи тиббӣ дар ҷумҳурӣ мебошад. Пажӯҳиш ва таҳлили навъҳои гуногуни барномаҳои соҳавӣ дар телевизион, моҳият ва хусусияти онҳо, тавофут ва инкишофи ин жанрҳо дар барномаҳои соҳавӣ аз мақсадҳои дигари кори диссертатсионӣ ба ҳисоб рафта, барои ноил шудан ба он диссертант дар назди худ **вазифаҳои** зеринро мушаххас кардааст:

- а) муайян намудани барномаҳои соҳавии тиббӣ дар телевизион;
- б) таҳлилу омузиши хусусиятҳои хоси барномаҳои соҳавии тиббии телевизионӣ;
- в) пажӯҳиши умумият ва фарқияти барномаҳои соҳавии тиббии телевизионӣ аз барномаҳои дигар;
- г) таҳқиқи таъсири пешрафти технологияҳои иттилоотӣ ва ташаккули барномаҳои соҳавии тиббӣ;
- ғ) пажӯҳиши пайдоиши барномаҳои соҳавӣ дар Телевизиони «Тоҷикистон» то соҳибистиклолӣ;
- д) таҳқиқи хусусиятҳои хоси барномаҳои соҳавии ба мавзуи тиббӣ бахшидашудаи телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе» дар солҳои соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Навгонии илмӣ диссертатсия дар он зоҳир мешавад, ки нахустин маротиба ба таври ҳамаатарафа инъикоси мавзуҳои тиббӣ дар телевизиони ватанӣ мавриди пажӯҳиш қарор гирифта, мавқеи он дар журналистикаи

телевизиони ватанӣ муайян карда шудааст. Дар ин замина, аҳаммияти барномаҳои соҳавии тиббӣ дар низоми барномасозии соҳавӣ дар фаъолияти рӯзноманигории ватанӣ пажӯҳиш гардида, роҳҳои беҳтар намудани таҳияи барномаҳои соҳавӣ ва истифодаи он дар телевизион ба миён гузошта шудааст.

Асосҳои назариявӣ ва методологии диссертатсияро таълифоти илмӣ - назариявии донишмандони ватаниву хориҷӣ аз ҷумлаи Нуралиев А., Саъдуллоев А., Усмонов И. К., Имомзода М. С., Азимов А. Х., Муродов М. Б., Муқимов М. А., Абдуллозода М. А., Саъдуллоев Ҷ. М., Солеҳов Н. Н., Муллоев Ш. Б., Муъминҷонов З., Бобочонониён Р. М., Мухторӣ Қ., Бозорзода Н., Ҷӯраева М. Р., Қутбиддинов А. Ҳ., Ҳамидиён И. И., Муратов С. А., Вартанова, Е.Л., Лазутина, Г.В., Кажберова В.В., Князева М.Л. ва дигарон ташкил медиҳанд.

Диссертатсия дар асоси методҳои таҳлилӣ, муқоисавӣ ва омузишӣ таҳия шудааст. Инчунин, ба воситаи муқоиса мавқеъ, умумият ва фарқияти барномаҳои соҳавӣ дар жанрҳои гуногуни журналистикаи телевизион дар инъикоси мавзӯҳои тиббии телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе» муайян карда шуда, усули таърихӣ пажӯҳиш, равишҳои таҳлили омӯрӣ ва компонентӣ истифода шудаанд.

Арзиши назариявӣ ва амалии диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки бори аввал дар таҳияи инъикоси мавзӯҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизионӣ, масъалаҳои интиҳоби мавзӯ, омода намудани матни журналистӣ, ҳамкориҳои наворбардор бо рӯзноманигор, истифодаи унсурҳои жанрсоз дар ҷолибияти маводди телевизионӣ, танзими навор бо истифодаи барномаҳои муосири компютерӣ ва дигар масъалаҳо нишон дода шудааст.

Мавзӯи диссертатсия ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқие, ки дар шиносномаи ихтисоси илмӣ 6.2.22. Рӯзноманигорӣ нишон дода шудааст, қомилан мувофиқат мекунад.

Муаллифи диссертатсия ба сифати мавод ва ё **сарчашмаҳои асосии пажӯҳиш** аз таҷрибаи рисоланависони дигар, ки ба таҳқиқи матолиби барномаҳои соҳавӣ пардохтаанд, истифода бурда, ҳамчунин матолиби дар воситаҳои ахбори омма дар ин мавзӯҳо нашршударо ба ҳайси сарчашма ба қор бурдааст. Аз барномаҳои соҳавии расонаҳои хориҷӣ низ, ки бо мавзӯи диссертатсия алоқамандӣ доранд ва онҳо аз ҷониби муҳаққиқон зикр шудаанд, ба ҳайси сарчашмаҳои пажӯҳиш истифода шудааст.

Маводди кори диссертациониро барои таълими барномаҳои соҳавӣ дар инъикоси масъалаҳои тиббӣ дар телевизион дар мактабҳои олий, низоми такмили ихтисоси кормандони соҳаи телевизион, ташкили курсу семинарҳо дар факултаю шуъбаҳои рӯзноманигорӣ ва таҳияи китобҳои дарсӣ истифода бурдан мумкин аст. Диссертатсия дар сатҳи хуби илмӣ навишта шуда, унвонҷӯ манбаву сарчашмаҳоро, ки ба мавзуи мавриди таҳқиқ алоқамандӣ доранд, омукта, назари донишмандон ва муҳаққиқони соҳаро таҳлил намуда, ба хулосаҳои асоснок расидааст. Аз таҳлилу баррасӣ, мазмуну муҳтаво ва масъалагузориҳои рисолаи диссертационӣ маълум мешавад, ки диссертант ба ҳадафи пажӯҳиш ноил шудааст. Диссертант нуктаҳои муҳим ва натиҷаҳои таҳқиқро дар шакли маърузаҳо дар конференсияҳои байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ ва илмӣ-амалӣ ироа намудааст. Муҳтавои асосии кори диссертационии Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб дар **6 мақола**, аз ҷумла **3 мақола** дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷоп расидаанд. Мақолаҳои банаҳррасида ба мавзуи таҳқиқ иртиботи бевосита дошта, муҳтавои асосии диссертатсия ва авторефератро инъикос менамоянд. Рӯйхати мақолаҳои нашрнамудаи диссертант чунин аст:

I. Таълифоти муаллиф дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи

Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- [1-М]. Раҷаб, Н. Х. Маҷаллаи «Тандурустӣ» нахустбарномаи Телевизиони тоҷик дар соҳаи тиб [Матн] / Н. Х. Раҷаб // Паёми Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ. Бахши илмҳои таърих ва бостоншиносӣ, педагогика ва филология. – Душанбе, 2024. – № 4-1(37). – С. 252-258.
- [2-М]. Раҷаб, Н. Х. Бунёд ва ташаккули телевизионҳои соҳавӣ дар замони соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н. Х. Раҷаб // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – Душанбе, 2025. – №1 (144). – С.180-185.
- [3-М]. Муъминҷонов, З., Раҷаб, Н. Х. Таъсиси телевизион дар Тоҷикистон ва пайдоиши барномаҳои соҳавӣ то соҳибистиклолӣ [Матн] / З. Муъминҷонов, Н. Х. Раҷаб // Паёми Китобхонаи миллӣ. – Душанбе, 2025. – №2 (10). – С. 63-72.

II. Мақолаҳои муаллиф дар маҷмуаҳо ва нашрияҳои дигари илмӣ:

- [4-М]. Раҷаб, Н. Х. Махсусиятҳои барномаҳои соҳавӣ тандурустӣ дар телевизион [Матн] / Н. Х. Раҷаб // Маводди конференсияи илмӣ-амалии

ҷумҳуриявӣ дар мавзуи «Тарбияи ҳуқукии журналистони соҳавии телевизион» (ш. Душанбе, 18 октябри соли 2024). – Душанбе, 2024. – С. 133-138.

[5-М]. Раҷаб, Н. Х. Таҳия ва таҳаввули барномаҳои соҳавии тандурустӣ дар телевизион [Матн] / Н. Х. Раҷаб // Маводди конференсияи илмӣ-амалии байналмилалӣ дар мавзуи «Нақши ВАО дар шароити ҷаҳонишавӣ ва бархурди фарҳангу тамаддунҳо» (ш. Бохтар, 11-12 апрели соли 2025). – Бохтар, 2025. – С. 536-540.

[6-М]. Раҷаб, Н. Х. Жанрҳои таҳлилӣ таҳлилгари мавзуҳои тиббӣ [Матн] / Н. Х. Раҷаб // Маводди конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзуи «Зехни сунӣ дар телевизиони соҳавӣ» (ш. Душанбе, 2 октябри соли 2025). – Душанбе, 2025. – С. 219-224.

Натиҷаҳои таҳқиқро зимни пажӯҳиши журналистикаи соҳавӣ ва ё махсусияти бахшу барномаҳои соҳавӣ дар ВАО-и кишвар, қонуниятҳо ва тамоюлҳои рушди методҳои эҷодӣ дар матолиби расонаҳои электронӣ, вижагии фаъолияти онҳо ва ғайра **татбиқ намудан мумкин аст.**

Саҳми шахсии доктарабон дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии қор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда ва мустақил ифода шудани нуқтаи назари ӯ нисбат ба мавзуи таҳқиқ таъйид мекунанд. Саҳми фардии муаллиф дар ғирдоварӣ ва таҳқиқи маводди фаровони илмию амалӣ роҷеъ ба инъикоси мавзуҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизион мушаххас шудаанд.

Ҷаласа қарор қард:

1. Диссертатсияи Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб дар мавзуи «Инъикоси мавзуҳои тиббӣ дар барномаҳои соҳавии телевизион (дар мисоли телевизионҳои «Тоҷикистон» ва «Душанбе»)» қори анҷомёфтаи илмӣ ва муҳимму зарурӣ ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи Наврӯзшоҳи Холназари Раҷаб барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.22. Рӯзноманигорӣ бо дарназардошти ислоҳи эродҳои ғирифташуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионии мутобиқ ба ихтисоси илмӣ дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи кафедраи журналистикаи телевизион ва

радиошунавонии факултети журналистикаи телевизион ва радиои Муассисаи давлатии таълимии «Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода» қабул гардид.

Иштирок дошт: 11 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 11 нафар, «зид» – нест, «бетараф» – нест, суратчаласаи №13, аз 18.06.2025.

РАИСИ ҶАЛАСА:

мудири кафедраи журналистикаи
телевизион ва радиошунавонӣ,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент

Галимова М.

Котиби илмӣ ҷаласа:

муаллими калони кафедраи журналистикаи
телевизион ва радиошунавонӣ

Абдуллоева А.

Имзои Галимова М. ва Абдуллоева А. ро тасдиқ мекунам:

сардори раёсати кадрҳои

МДТ-и «ДДФСТ ба номи М. Турсунзода»

19.06.2025с.

Нуридинзода Ф.

Суроға:

734032 шаҳри Душанбе, кӯчаи Борбад 73 а

Сомонаи расмӣ: <http://ddst.tj>

Тамос: (+992 37) 231 45 45